

A fiatalok
tapasztalatai az
online szexuális
zaklatásról
Összefoglaló

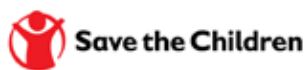

Nemzetközi
jelentés a
PROJECT
deSHAME
projekt keretében
2017 december

PROJECT **deSHAME**

A jelentés

A kutatás a deSHAME projekt keretében, a Childnet (Egyesült Királyság), a Kék Vonal (Magyarország), a Save the Children (Dánia) és az UCLan (Egyesült Királyság) együttműködésével, az Európai Unió támogatásával készült. Célja, hogy nagyobb legyen a bejelentések aránya a kiskorúak online szexuális zaklatása esetén, és fejlődjön a megelőzéssel és kezeléssel foglalkozó szektorok közötti együttműködés.

Co-financed by
the European Union

Fiatalok tapasztalatai az online szexuális zaklatásról

A legtöbb fiatal számára az internet kulcsfontosságú a társas- és párkapcsolataikban, mivel lehetőséget ad a kommunikációra, kapcsolódásra és önkifejezésre.

Ezzel együtt sok fiatal digitális életének része az online szexuális zaklatás, azt akár „normálisnak”, bevettnek látják, a társas és párkapcsolati viszonyok velejárójaként jelenik meg.

Ez a jelenség olyan **nemkívánatos szexuális magatartásként** határozza meg az online szexuális zaklatást, ami internetes felületen történik, és szexuális erőszaknak minősül. Digitális tartalom (fotók, videók, bejegyzések, üzenetek, oldalak) felhasználásával, különféle (nyilvános vagy nem nyilvános) felületeken történik. Az online zaklatás elszenvetője fenyegetve, kizsákmányolva, kényszerítve, megalázva, feldúltan, szexualizálva, vagy hátrányosan megkülönböztetve érezheti magát.

A jelenség témája a **kortársak közötti** online szexuális zaklatás a fiatalok körében.

A zaklatásnak erre a módjára jellemző, hogy meghatározza a társadalmi nem: elszenvetői gyakrabban lányok, mint fiúk, és egyes típusai inkább a lányokra nézve járnak negatív következményekkel.

Az online szexuális zaklatás négy főbb formáját különböztetjük meg. Ezekből gyakran egyszerre több is fennáll, illetve jár együtt a szexuális zaklatás nem elektronikus módjával.

Intim képek és videók beleegyezés nélküli megosztása: szexuális tartalmú képek és videók felvétele vagy megosztása az áldozat beleegyezése nélkül.

Kizsákmányolás, kényszerítés, fenyegetés: az áldozatot szexuálisan fenyegetik, online szexuális tevékenységre kényszerítik, vagy szexuális tartalommal zsarolják.

Szexualizált megfélemlítés vagy zaklatás: egy csoport vagy közösség az áldozat számára megalázó, felkavaró, vagy diszkriminatív szexuális tartalommal zaklatja és módszeresen kizárja az áldozatot.

Nemkívánatos szexualizálás: az áldozat nem kívánt szexuális kéréseket, kommenteket vagy tartalmat kap.

A felmérés eredményei, a fókuszcsoportok és az esettanulmányok elemzése alapján egyértelmű az online szexuális zaklatás magas szintje. A kutatás vizsgálja az online szexuális zaklatás fiatalok mentális egészségére és jólétére gyakorolt rövid és hosszú távú hatásait. Az eredmények alapján arra lehet következtetni, hogy az online szexuális zaklatás tapasztalata és hatása függ az egyéntől, továbbá olyan tényezők befolyásolják, mint a valós vagy vélt társadalmi nem, nemi identitás, szexuális irányultság, faj, vallás, sajátos nevelési igények és korlátozottság. A jelenség kiemeli a hasonlóságokat és különbségeket a dániai, magyarországi és egyesült királyságbeli fiatalok tapasztalatai között.

Módszertan

Ez a jelentés a Dániában, Magyarországon és az Egyesült Királyságban végzett mennyiségi és minőségi kutatások eredményeit tartalmazza.

3,257

fiatal (13-17 éves) online
kérdőívet kitöltött ki

107

fiatal (13-17 éves)
fókuszcsoporthoz
vett részt

29

tanár a fókuszcsoporthoz
tagjaként vett részt

19

interjú készült szakmai
szereplőkkel: rendőrökkel,
segélyvonalak munkatársaival
és más szervezetek tagjaival

Fő megállapítások

Intim képek belegyezés nélküli megosztása

6% 13-17 év közötti válaszadók 6%-áról került részben vagy teljesen meztelen kép megosztásra az engedélyük nélkül a múlt évben; 41% volt tanúja ilyen esetnek a kutatás országaiban.

68% A válaszadók többsége (68%) egyetért az állítással: egy lány rossz megítélésben részesül, ha meztelen vagy részben meztelen kép kerül róla az internetre, míg kevesebben gondolják ugyanezt egy fiú esetében (40%).

25% A válaszadók negyede (25%) volt tanúja, hogy fiatalok titokban készítettek szexuális tartalmat másokról, majd osztották meg online, míg 10% mondta, hogy maga is csinált ilyet a múlt év során.

„Egy fiú azt mondta, hogy nagyon tetszem neki, és ha elküldöm neki (a képet) akkor szuper pár leszünk... bedőltem neki és másnap az egész suliba látta a képem, pedig ő küldött magáról először.”
– 14 éves lány, Egyesült Királyság.

Kizsákmányolás, kényszerítés, fenyegetés

9% A 13-17 év közötti válaszadók 9%-a kapott szexuális fenyegetést kortársaktól az interneten, míg 29% volt ennek tanúja Dániában, Magyarországon és az Egyesült Királyságban a múlt év során.

6% A válaszadók 6%-a számolt be arról, hogy szexuális képekkel fenyegették vagy zsarolták a múlt évben.

10% 10-ből 1 válaszadó számolt be arról, hogy partnere kényszerítette, osszon meg meztelen képet – jellemzően inkább lányok jelezték ezt.

„Egyfolytában azzal jöttek, hogy küldjek szex fotókat és videókat magamról, és nem hagytak békén, megfenyegettek, amikor nem mondtam.”
– 13 éves lány, Egyesült Királyság

Szexualizált megfélemlítés vagy zaklatás:

25% A 13-17 év közötti válaszadók 25%-a számolt be arról, hogy szexuális magatartásokról pletykák keringtek az interneten a múlt évben. A válaszadók több mint kétharmada (68%) szerint a lányokat a pletykák alapján jobban elítélik.

31% A válaszadók közel harmada (31%) volt tanúja, hogy kortársaik ál-adatlapokat hoztak létre, hogy szexuális tartalmú képeket, kommenteket vagy üzeneteket közöljenek, míg közel felük (48%) látta, hogy kortársaik személyes adatokat osztanak meg „könnyűvérűnek” tartott társaikról.

80% 5-ből 4 válaszadó (80%) volt tanúja tavaly, hogy lányokat bántó szándékkal 'ribancnak' vagy 'kurvának' hívnak az interneten; míg a válaszadók több mint kétharmada (68%) számolt be homofób vagy transzfób kifejezésekről.

„Egy ismerősömmel összevesztünk, úgyhogy szemét kommenteket írt a képeim alá, aztán létrehozott egy új adatlapot az én képemmel, bejelölte a barátaim a Facebook-on, és kiírta a nevemben, hogy „Meleg vagyok”” – 14 éves fiú, Magyarország.

Nemkívánatos szexualizálás

24% A 13-17 éves válaszadók 24%-a kapott nemkívánatos szexuális tartalmú üzeneteket és képeket tavaly a kutatás országaiban, a lányok sokkal nagyobb mértékben (30%), mint a fiúk (13%).

24% A válaszadók közel negyede (24%) számolt be arról, hogy szexuális tartalmú kommenteket kaptak a képeik alá a múlt év során. A lányok nagyobb arányban (26%) tapasztalták ezt, mint a fiúk (18%).

45% A 13-14 év közötti válaszadók közel fele (45%) volt tanúja, hogy kortársaik úgy szerkesztenek át képet másokról, hogy azok szexuális töltetet kapjanak: például egy pornográf képre szerkesztik az arcukat, vagy szexuális tartalmú emojiakat illesztenek a fotóra.

„Amikor ilyeneket írnak, hogy hatalmas dudáid vannak, meg jó a segged, akkor azt gondolod... úgy érzed, hogy zaklattak, mert egy fiú írta.”
– 14-15 éves lány, Dánia

Az online szexuális zaklatás kezelése

A kutatás több lehetséges módot azonosít az online szexuális zaklatás bejelentésére, és az áldozatok támogatására. Ennek ellenére a fiatalok segítségkérését, illetve az iskolák, a rendőrség és gyermekvédelemben dolgozó szervezetek hatékony munkáját sok tényező akadályozza.

A fiatalok elmondásuk szerint valószínűleg ezt teszik, ha online szexuális zaklatást tapasztalnak:

„letiltják a zaklatót”

82%

„beszélnek róla a barátaikkal”

67%

„felszólítják a résztvevőket, hogy hagyják abba”

65%

„beszélnek a szüleikkel/
gondozóikkal”

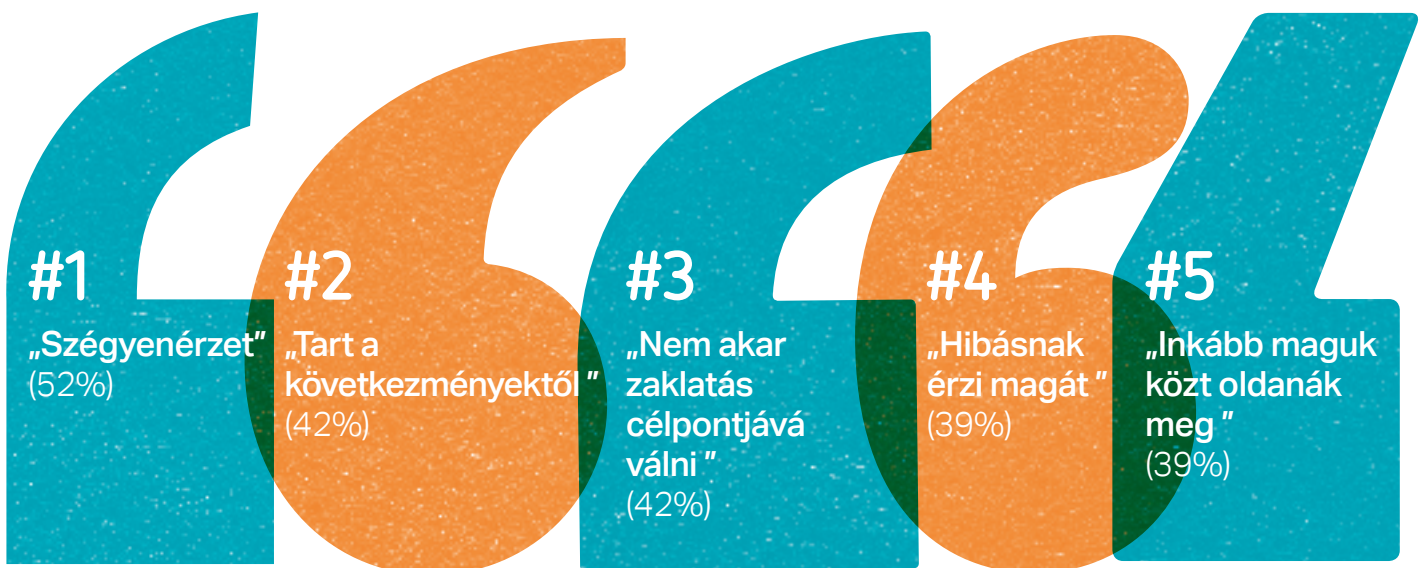
48%

Ennél kevesebb fiatal jelentené a zaklatást közösségi hálózaton (39%), a rendőrségnek (27%), hívna segélyvonalat (15%), vagy osztaná meg tanárral (14%). 5-ből 2 válaszadó (39%) próbálná figyelmen kívül hagyni a zaklatást.

Akadályozó tényezők:

A fiatalok több tényezőt említettek, ami akadályozhatja az online szexuális zaklatás jelentését.

Az #5 leggyakrabban említett akadály:

A legfőbb oka, hogy nem jelentik tanároknak:
„Tartanak az iskola túlzott reakciójától” (50%)

A legfőbb oka, hogy nem jelentik a rendőrségnek:
„Nem akarják, hogy a rendőrség bevonja a családjukat” (53%)

A legfőbb oka, hogy nem jelentik közösségi médiában:
„Nem gondolják, hogy bármit segítené” (43%)

Az online szexuális zaklatás megelőzése

A 13-17 év közötti válaszadók többsége Dániában, Magyarországon és az Egyesült Királyságban is részt vett a szexuális zaklatás és az egészséges kapcsolatok főbb témáit érintő oktatáson az iskolában. **Jelentős részük nem találta hasznosnak az ilyen oktatást.** A kutatás kiemeli, hogy az iskolák, a rendőrség és egyéb szervezetek hogyan vehetnek részt az online szexuális zaklatás megelőzésében, és milyen kihívásokkal találkozhatnak.

Online szexuális zaklatásnak számító viselkedésformák

85%

az iskolában hallott erről

41%

találta ezt közülük hasznosnak

Felelősen nem megosztani bejegyzés nélkül meztelen vagy félmeztelen képet másról.

87%

az iskolában hallott erről

51%

találta ezt közülük hasznosnak

Hogyan lehet jelenteni az online szexuális zaklatást

83%

az iskolában hallott erről

43%

találta ezt közülük hasznosnak

Az online szexuális zaklatásra vonatkozó törvények

79%

az iskolában hallott erről

40%

találta ezt közülük hasznosnak

Az elfogadható és nem elfogadható online viselkedésformák egy kapcsolatban

82%

az iskolában hallott erről

44%

találta ezt közülük hasznosnak

PROJECT
deSHAME

deshame.eu
© 2017 deSHAME Projekt
(Childnet, Save the Children Denmark,
Kék Vonal, UCLan).